

Regelink
Ecologie & Landschap

Mitigatieplan huismus

Parkeerplaats hoek Wilhelminastraat-Kanaalstraat te Roden

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Manon Mulder
In opdracht van	Gemeente Noordenveld
Naam opdrachtgever	Suzanne Dekker
Rapportnummer	RA20375-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	01 maart 2022
Aantal pagina's	23
Collegiale toets	Marlien de Voogd
Wijze van citeren	Manon Mulder, 2022, Mitigatieplan huismus Parkeerplaats hoek Wilhelminastraat-Kanaalstraat te Roden. Rapport RA20375-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Huidige situatie	5
2.1	Plangebied	5
2.2	Aanwezige ecotopen	5
2.3	Beschermde soorten	6
2.3.1	Huismus	6
3	Ingreep	7
3.1	Omschrijving ingreep	7
3.2	Planning	7
3.3	Effecten	8
4	Wettelijke bepalingen	9
4.1	Overtredingen Wet natuurbescherming	9
4.2	Voorwaarden voor een ontheffing	9
4.2.1	Alternatievenafweging	9
4.2.2	Belangen	10
4.2.3	Gunstige staat van instandhouding huismus	11
5	Mitigerende maatregelen	12
5.1	Functioneel leefgebied huismus	12
5.2	Verbeteren bestaand leefgebied in omgeving	12
5.3	Aanleggen nieuw foerageergebied in plangebied	15
5.4	Periode	15
5.5	Overige maatregelen	15
6	Bronnen	17
6.1	Vogels	17
6.2	Methoden, databanken, wetgeving	17
6.3	Project gerelateerde bronnen	17
Bijlage 1.	Foto-impressie plangebied	18
Bijlage 2.	Wet natuurbescherming	19
Bijlage 3.	Kaart waarnemingen	23

1 Aanleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Noordenveld wil op de hoek van de Kanaalstraat en Wilhelminastraat in Roden nieuwbouw realiseren. Op deze plek ligt nu een parkeerplaats. In opdracht van de gemeente heeft Regelink Ecologie & Landschap in 2020 een ecologisch onderzoek uitgevoerd voor de parkeerplaats (Mulder, 2020). Daaruit bleek dat de parkeerplaats essentieel functioneel leefgebied voor de huismus (*Passer domesticus*) vormt.

Huisumus is beschermd onder de Wet natuurbescherming. In het kader van de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming) en om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen moeten mitigerende maatregelen worden getroffen. Deze maatregelen zijn erop gericht negatieve effecten op huismus zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten.

1.2 Doel

Dit voorliggende rapport beschrijft de handelingen die moeten worden uitgevoerd om negatieve effecten op huismus zoveel mogelijk te voorkomen dan wel te verzachten. Het rapport beantwoordt de volgende vragen:

- In welke periode dient de ingreep te worden uitgevoerd om negatieve effecten op huismus zoveel mogelijk te voorkomen?
- Welke aanpassingen in de werkwijze kunnen negatieve effecten van de ingreep op huismus zoveel mogelijk voorkomen?
- Op welke manier kan de functionaliteit van het leefgebied voor huismus worden behouden?

2 Huidige situatie

2.1 Plangebied

De parkeerplaats ligt tussen de Trambaan en Wilhelminastraat in Roden, gemeente Noordenveld in de provincie Drenthe (figuur 1). Het plangebied betreft een onverharde, tijdelijke parkeerplaats en omliggend groen. De parkeerplaats bestaat uit een breed pad van grind. Rondom de parkeerplaats bevinden zich grasvelden, bosschages en enkele hagen. De vegetatie van de grasvelden is een natuurlijk, ruiger grasland met hogere vegetatie en meer open delen. Direct ten noorden en westen van het plangebied ligt bebouwing; de begrenzing hiermee bestaat grotendeels uit hagen (o.a. beuk), open hekwerk en opschot van bomen en struiken. In bijlage 1 zijn enkele foto's van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2020.

2.2 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- droog, extensief beheerd, grasland;
- opgaande, groenblijvende, heesters en struikvormers bestaande uit onder andere haagbeuk (*Carpinus betulus*) en rododendron (*Rhododendron spec.*).

2.3 Beschermde soorten

Hieronder worden beknopt de resultaten van het soortgericht onderzoek beschreven. De onderzoeksmethodes en een uitgebreide beschrijving van de resultaten staan in de rapportage van het soortgericht onderzoek (Mulder, 2020).

2.3.1 Huismus

In en rondom het plangebied zijn in totaal dertig tot veertig waarnemingen van huismussen gedaan. Naar inschatting gaat het om zo'n vijftien tot twintig individuen van een populatie van ongeveer twintig nesten. Deze huismussen zijn foeragerend en rustend aangetroffen in het gras en groen van het plangebied, in het hekwerk en opschot tussen het plangebied en Wilhelminastraat 13, de struiken en hagen achter de kerk aan de Touwslager en in de bomen langs de Wilhelminastraat. In de omgeving zijn acht nesten aangetroffen bij het appartementengebouw aan de Touwslager, één aan de Wilhelminastraat en zes nesten in de nestkasten aan de Bernhardpassage.

De huismussen vliegen tussen het plangebied en de genoemde nestlocaties heen en weer gedurende de dag. In de omgeving van de nesten (200 meter) zijn er geen gelijksoortige locaties (hoog natuurlijk grasland omringd met struweel) die de functie van foerageergebied en rustplek kunnen overnemen.

In bijlage 3 is een kaart van de waarnemingen opgenomen.

3.3 Effecten

Door het bouwrijp maken van het plangebied en het realiseren van nieuwbouw op het terrein verdwijnt essentieel leefgebied van de huismus. Door deze ingreep vermindert de functionaliteit van de nesten in de omgeving waardoor nesten en/of de lokale populatie kunnen verdwijnen.

Het vernietigen van het functioneel leefgebied van de huismus leidt tot een overtreding van artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming (vernietigen van verblijfplaatsen).

4 Wettelijke bepalingen

4.1 Overtredingen Wet natuurbescherming

Huismus is beschermd onder de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, beschermingsregime Vogelrichtlijn. Ten gevolge van de ingreep kunnen negatieve effecten voor huismus ontstaan:

- Doordat essentieel leefgebied verdwijnt kunnen nestlocaties van huismus minder goed functioneren. Dit leidt mogelijk tot aantasting van deze nestlocaties.

Hierdoor wordt de Wet natuurbescherming, artikel 3.1 overtreden:

- *Artikel 3.1, lid 2. Het is verboden nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*

4.2 Voorwaarden voor een ontheffing

Conform artikel 3.3, lid 4 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing alleen worden verstrekt wanneer er is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden¹:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging, § 4.2.1).
2. De ingreep valt onder een wettelijk belang (§ 4.2.2).
3. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (§ 4.2.23).

4.2.1 Alternatievenafweging

Er zijn alternatieven denkbaar voor deze ingreep: deze kan uitgevoerd worden op een andere locatie, met een andere inrichting of in een andere periode. Hieronder wordt onderbouwd waarom deze alternatieven niet van toepassing zijn: er bestaat kortom geen andere bevredigende oplossing voor deze ingreep.

Locatie

Het plangebied is een ontwikkellocatie waarvoor al meerdere jaren gezocht wordt naar een passende invulling. Plannen voor de ontwikkeling van een grootschalige winkelplint met appartementen daarboven zijn voor de recessie in 2008 gestrand.

De locatie ligt op de rand van het centrum van Roden. Een van de doelen voor het centrum is het versterken van de levensvatbaarheid door het winkelgebied te concentreren. Een ander doel is het vergroten van de levendigheid door meer ‘wonen in het centrum’ toe te voegen, bij voorkeur ‘wonen met de voeten op de grond’. Het leeuwendeel van de woningen in het centrum is nu gericht op ouderen. Er is onder alle betrokkenen een brede wens om het aandeel (jongere) gezinnen in het centrum te vergroten. Het plangebied kan worden gezien als een overgangsgebied tussen het centrum en het woongebied, met

¹ Zie de wettekst in <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-09-01#Hoofdstuk3>
Mitigatieplan huismus Parkeerplaats hoek Wilhelminastraat-Kanaalstraat te Roden

meer wonen en minder winkelen. In de omgeving bestaat al enige bedrijvigheid. Vanuit deze context wordt gezocht naar een passende invulling voor deze locatie².

De ingreep is zoals te lezen locatie-specifiek en kan zodoende alleen hier worden uitgevoerd. Alternatieven voor de locatie zijn, binnen redelijke grenzen, niet mogelijk.

Inrichting

De inrichting van het plangebied ligt nog niet vast. Binnen de voorlopige inrichting wordt rekening gehouden met natuurwaarden en beschermde soorten en functies in de omgeving. Hierover is meer te lezen in hoofdstuk 5. Een alternatieve inrichting die nog meer rekening houdt met de bestaande natuurwaarden is niet denkbaar.

Planning

Binnen de voorlopige planning wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van huismus door kwalitatief gelijkwaardig, alternatief leefgebied tijdig te realiseren. Hier wordt verder op ingegaan in hoofdstuk 5.

4.2.2 Belangen

De Wet natuurbescherming hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen. De belangen voor soorten van de Vogelrichtlijn verschillen van de belangen voor soorten van de Habitatrichtlijn.

Belangen Vogelrichtlijn

De ingreep valt onder het volgende belang:

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Onderbouwing van het belang

Recent is in de gemeente uitgebreid woningmarktonderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat er een grote behoefte is aan kavels voor grondgebonden woningen, met name in Roden. De afgelopen jaren is er weinig gebouwd in Roden vanwege een gebrek aan kavels. Gelijktijdig neemt de druk (suburbanisatie) vanuit de stad Groningen toe. Om de woningbehoefte de komende jaren te kunnen accommoderen is het van groot belang dat er in Roden voldoende bouwlocaties beschikbaar komen. Omdat inbreiding voor uitbreiding gaat (door rijksbeleid, NOVI) wordt hierbij ook nadrukkelijk gekeken naar binnendorpse mogelijkheden. Een van de mogelijkheden is de hoek Wilhelminastraat-Kanaalstraat.

Daarnaast is vastgesteld dat de levendigheid in het centrum versterkt dient te worden door de overgang wonen-winkelen diffuser te maken en meer te differentiëren in het woningaanbod. Zo overheerst seniorenhuisvesting in de omgeving en is er een gebrek aan wonen op de begane grond. Bovendien ligt het plangebied er enigszins verlaten bij en is het al jaren verwaarloosd. De realisatie van nieuwe woningen in het plangebied draagt bij aan de leefbaarheid van het centrum en de lokale kwaliteit van leven.

² Persoonlijke communicatie met S. Dijkema (Gemeente Noordenveld) 2 oktober 2020.

4.2.3 Gunstige staat van instandhouding huismus

Rond 1975 zijn de landelijke aantallen van huismus vermoedelijk gehalveerd, sinds eind jaren '90 lijkt de grootste afname voorbij en stabiliseren de aantallen. De meest recente trendbepaling (2013-2015) door Sovon komt uit op een broedpopulatie van 600.000 tot 1.000.000 dieren in Nederland.

Er zijn slechts weinig gegevens over huismussen in het plangebied en de directe omgeving daarvan. In de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn slechts twaalf waarnemingen in de afgelopen tien jaar opgenomen. Dat zijn alleen waarnemingen van foeragerende dieren rond de Heerestraat ten westen van het plangebied.

Er zijn alternatieven voor het leefgebied van de huismus in de omgeving van het plangebied aanwezig. Door de kwaliteit van deze alternatieven vóór de start van de werkzaamheden te verbeteren en indien mogelijk extra alternatieven te realiseren, blijft het functionele leefgebied voor huismussen gewaarborgd. Hierdoor hebben de werkzaamheden geen negatief effect op de lokale staat van instandhouding van huismus.

5 Mitigerende maatregelen

Door de ingreep gaat essentieel leefgebied van de huismus verloren. Daardoor wordt de functionaliteit van nesten in de omgeving aangetast. Dit leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming. Met de maatregelen in dit hoofdstuk wordt schade aan deze beschermde soort zoveel mogelijk voorkomen of beperkt. De maatregelen zijn opgesteld volgens het Kennisdocument van huismus (BIJ12, 2017). Dit geeft de meeste zekerheid dat overtreding van de Wet natuurbescherming zoveel mogelijk wordt voorkomen.

5.1 Functioneel leefgebied huismus

Huismussen kunnen alleen succesvol jongen grootbrengen als er in de omgeving van hun nest voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is. Dit leefgebied is dus essentieel voor het functioneren van de lokale populatie: functioneel leefgebied. Het functioneel leefgebied moet voldoen aan een aantal voorwaarden: het moet zich binnen een straal van ongeveer 200 meter van het nest bevinden, er moet een combinatie van foerageermogelijkheden, schuilplekken en rustplekken zijn en mogelijkheden voor stofbaden en drinkwater. In het plangebied zijn met name foerageermogelijkheden, schuilplekken, rustplekken en stofbaden voor mussen uit de nabijgelegen nestlocaties aanwezig.

5.2 Verbeteren bestaand leefgebied in omgeving

Als gevolg van de werkzaamheden verdwijnt er essentieel leefgebied van huismussen. Daarom moet er voorafgaand aan de werkzaamheden en in de toekomstige situatie in geschikt alternatief habitat voor huismus voorzien worden.

Door alternatieve locaties in de omgeving, die in mindere mate al dienen als leefgebied voor de huismus, en potentieel nieuwe locaties te verbeteren, kunnen negatieve effecten van de ingreep opgevangen worden. Deze locaties moeten voorafgaand aan de ingreep verbeterd zijn en zich buiten de invloedssfeer van de ingreep bevinden.

De te nemen maatregelen, deze worden verderop toegelicht:

1. Grasperken worden omgevormd naar plekken met mengsels van gras- en kruidensoorten, die verspreid door het jaar bloeien en zaad afzetten. Mussen zijn zaadeters en door het omvormen van het grasland blijft het voedselaanbod gewaarborgd. Deze omvorming zal ook de lokale insectenpopulaties ten goede komen en bijdragen aan de biodiversiteit in de omgeving. Daarnaast voeden huismussen hun jongen met insecten waardoor deze maatregel ook het voedselaanbod voor jonge mussen verhoogt.
2. Er worden minimaal tien grote heesters van minimaal drie meter hoog geplant op locaties binnen het functioneel leefgebied, waar deze kunnen blijven staan. Het liefst zijn dit doornige, groenblijvende struiken maar ook bessendragende struiken zijn onder mussen geliefd. Denk hierbij aan haagbeuk, berberis, vuurdoorn, meidoorn, haagbeuk, lijsterbes en Amerikaans krentenboompje.
3. Waar mogelijk worden open stukken behouden om zandbaden te creëren.
4. De gazons worden slechts eens per vijf weken gemaaid. Dit komt ten goede aan het specifieke bloemenmengsel dat is ingezaaid.

Deze maatregelen worden genomen op een aantal locaties in nabijheid van het plangebied. Hieronder vallen de groenstroken rondom de rotonde bij de Kanaalstraat en de groenstroken bij de Touwslager en bushalte. Deze zones zijn weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Kaart met de te ontwikkelen groene zones in nabijheid van het plangebied. De begrenzing van het plangebied is in rood weergegeven. Waarnemingen van nestlocaties van huismus zijn te zien als rode huisjes. Bron: lokale kaartenbank.

Hieronder wordt voor de verschillende zones in figuur 3 beschreven welke invulling deze krijgen.

Lichtgroen

De lichtgroene vlakken in figuur 3 worden ingezaaid met wilde bloemen en bloembollen. Dit betreft het bloemenmengsel M5 'Nectar onder het maimes' van Cruydt-Hoeck. De meeste soorten uit dit mengsel zetten zaad, zodat ze kunnen dienen als voedsel voor mussen. Het mengsel bevat de volgende soorten:

- madeliefje (*Bellis perennis*),
- pinksterbloem (*Cardamine pratensis*),
- klein streepzaad (*Crepis capillaris*),
- gewone reigersbek (*Erodium cicutarium*),
- gewoon biggenkruid (*Hypochaeris radicata*),
- gewone rolklaver (*Lotus corniculatus* var. *corniculatus*),
- hopklaver (*Medicago lupulina*),
- smalle weegbree (*Plantago lanceolata*),
- gewone brunel (*Prunella vulgaris*),
- kruipende boterbloem (*Ranunculus repens*),

- schapenzuring (*Rumex acetosella*),
- vertakte leeuwentand (*Scorzoneroïdes autumnalis*),
- kleine klaver (*Trifolium dubium*),
- rode klaver (*Trifolium pratense*),
- Groninger witte klaver (*Trifolium repens* Friesch).

Daarnaast worden er bloembollen geplant die een positieve invloed hebben op de aanwezige insecten en zo bijdragen aan het voedselaanbod voor huismus. De bloembollen hebben een bloeiperiode van februari tot eind april en een groeihoogte van 10 tot 30 centimeter. Het gaat om de volgende soorten:

- *Crocus tommasianus*,
- *Puschkinia libanotica*,
- *Tulp sylvestris*,
- *Hyacinthoides non-scripta*,
- *Narcissus Odurus Plenus*,
- *Scilla bibolia*,
- *Scilla siberica alba*.

Donkergroen

De donkergroene vlakken in figuur 3 worden ingeplant met prairiebeplanting bestaande uit vaste planten en siergrassen. Hiertussen blijft kale bodem bestaan waarin huismussen stofbaden kunnen nemen.

Alle zones

In alle te ontwikkelen groene zones worden bomen geplant. Bij het kiezen van de bomen is gekeken naar boomsoorten die waardevol zijn voor het verbeteren van biodiversiteit. De bomen worden zo in de vakken geplaatst dat de omringende bloemrijke vegetatie voldoende zon krijgt om goed te ontwikkelen. Hierdoor wordt een negatieve invloed van de bomen op de aanwezige vegetatie voorkomen. De bomen die worden aangeplant bestaan uit de volgende soorten:

- zilverlinde (*Tilia tomentosa*),
- Amerikaanse tulpenboom (*Liriodendron tulipifera* "Auromarginatum"),
- winterlinde (*Tilia cordata* "Hoogeind select"),
- kleinbladige linde (*Tilia cordata* "Rancho"),
- sierpeer (*Pyrus calleryana* "Chanticleer"),
- sierkers (*Prunus* "Umineko"),
- Japanse sierkers (*Prunus serrulata* "Sunset Boulevard"),
- Japanse sierkers (*Prunus sargentii* "Rancho"),
- valse christusdoorn (*Gleditsia triacanthos* "Sunburst"),
- linde (*Tilia heterophylla* "Prestige"),
- Noorse esdoorn (*Acer platanoides* "Royal Red"),
- zilveresdoorn (*Acer saccharinum* "Laciniatum Weiri"),
- Amerikaans krentenboompje (*Amelanchier Lamarckii* (3-stammig)),
- honingboom (*Sophora japonica* "Fleright"),
- dubbele sierkers (*Prunus avium* "Plena").

De te planten bomen en heesters kunnen dienstdoen als rustplek, maar ook als foerageergebied (met name insecten). Onder deze soorten zijn ook meerstammige bomen die dienst kunnen doen als

kwetterplaats voor huismussen. De locaties voor de heesters van maatregel 2 zijn nog niet bekend (de heesters mogen het zicht van de openbare wegen niet belemmeren).

Door het aanplanten en inzaaien van een wilde-bloemenmengsel wordt voldaan aan maatregel 1. De gemeente heeft daarnaast toegezegd heesters te planten op beschikbare plekken naast de bomen die al aangeplant worden. Hiermee wordt voldaan aan maatregel 2. Met de voorgenomen prairiebeplanting behouden huismussen hun stofbaden. Hiermee wordt voldaan aan maatregel 3.

5.3 Aanleggen nieuw foerageergebied in plangebied

Naast het realiseren van hoogwaardig alternatief leefgebied voor huismus dient ook het plangebied na de bouw geschikt worden gemaakt om als leefgebied voor huismus te functioneren. Daartoe dienen de volgende maatregelen te worden gevolgd en uitgewerkt:

- Maak voor de parkeerplaats gebruik van grasbetontegels. De vegetatie die hierin groeit biedt extra foerageermogelijkheden aan de lokale huismussenpopulaties. Daarbij bieden deze kleine groene plekjes ruimte aan insecten en verbetert het de regenwaterafvoer.
- Kies ervoor om de groene zones in het plangebied in te zaaien met mengsels van grassen en kruiden die verspreid door het jaar bloeien en zaad afzetten. Hierdoor wordt gedurende het hele jaar voorzien in voedselbehoefte van de lokale populatie huismus. Daarnaast zal de aanwezigheid van verschillende soorten vegetatie zorgen voor een toename in insecten. Insecten zijn vooral in de broedperiode een belangrijke vorm van voedsel.
- Beplant openbaar terrein met heesters, doornige struiken en groenblijvende soorten om jaarrond te voorzien in schuil- en rustplaatsen. Denk hierbij aan liguster, haagbeuk, berberis, vuurdoorn, meidoorn, lijsterbes en Amerikaanse krentenboompje.
- Laat daar waar mogelijk open stukken over om zandbaden te creëren.
- Laat de bouwaannemer (of de bewoners) hagen op de erfgrans planten in plaats van schuttingen. Met name de erfgrans met openbare paden en brandgangen lenen zich hier goed voor. Voor het type haag wordt bij voorkeur gekozen uit liguster of haagbeuk.

5.4 Periode

Het verwijderen van essentieel leefgebied van huismus kan in de broedperiode veel effect hebben op het broedsucces van huismus. Daarom dienen de werkzaamheden plaats te vinden buiten deze kwetsbare periode (buiten 1 maart–15 augustus) plaats te vinden.

Hierbij is het van belang dat de alternatieven al vóór verwijderen van het essentieel leefgebied van voldoende kwaliteit zijn om het verlies op te vangen. Daarom dienen de maatregelen uit paragraaf 5.2 en 5.3 voorafgaand aan het verwijderen van het essentieel leefgebied zijn uitgevoerd.

5.5 Overige maatregelen

- Voordat de ingreep plaatsvindt dient een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

- Gemeente Noordenveld wil in nieuwe projecten graag natuurinclusief werken. In dit nieuwbouwproject kan dit tot uiting komen door het plaatsen van inbouwkasten voor huismussen in de woningen en het plaatsen van hagen en heesters in of langs het plangebied. Ook kunnen inbouwkasten voor vleermuizen worden geplaatst. Deze maatregel zal een gunstige invloed hebben op de lokale populaties huismus en vleermuizen en bijdragen aan de biodiversiteit in de omgeving.
- Het verdient aanbeveling om na het realiseren van de alternatieve voorzieningen te monitoren of en hoe deze gebruikt worden. Hiervoor wordt aangeraden om gedurende twee jaar na de realisatie drie bezoeken per jaar uit te voeren waarvan een in de winterperiode (september–februari) en twee in de broedperiode (maart–augustus). Deze monitoring dient uitgevoerd te worden door een deskundige op het gebied van huismussen.

6 Bronnen

6.1 Vogels

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.sovon.nl

6.2 Methoden, databanken, wetgeving

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.ndff-ecogrid.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Wet natuurbescherming. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html>] (21-04-2014)].

6.3 Project gerelateerde bronnen

- Mulder, M., 2020, Onderzoek functioneel leefgebied huismus. Parkeerplaats hoek Wilhelmina- en Kanaalstraat, centrum Roden. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA20223-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Foto 1. Westelijk deel plangebied waar foeragerende huismussen zijn waargenomen.

Foto 2. Oostelijk deel plangebied waar schuilplekken aanwezig zijn.

Bijlage 2. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden dat zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
3. beschermingsregime andere soorten.

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgens artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

3. Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10 is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van LNV voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de minister van LNV of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de minister van LNV of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 3. Kaart waarnemingen

20223 Huismussen Roden

- Plangebied
- Nestlocatie
- Functionele leefomgeving nesten
- Grasveld Helterhult
- Parkeerplaats Albertslaen

Weergave van nestlocaties en functionele leefomgeving binnen een afstand van 200 meter van de waargenomen nesten.

Opdrachtgever: Gemeente Noordenveld
Projectnummer: 20223
Datum: 24.06.2020

Regelink
Ecologie & Landschap

0 30 60 90 120 m

